

Justitiedepartementet

Stockholm
2025-04-17

Vår referens
Patrick Krassén

Dnr
Ju2025/00414

Remissyttrande

Promemorian *Ändrade ersättningsregler för privatkopiering*

Företagarna har getts möjlighet att inge remissyttrande om den angivna promemorian. Här följer våra synpunkter.

Förslaget i korthet

I promemoria föreslås ändringar som syftar till att anpassa den svenska ersättningsordningen för privatkopiering utifrån det nya rättsläge som föranletts av en dom från EU-domstolen. Förslaget innebär att ömsesidighet inte längre ska vara en förutsättning för ersättningsrätt i förhållande till ersättningsberättigade i länder utanför EU/EES.

Ändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Företagarnas inställning

Förslaget bygger på en tolkning av EU-domstolens dom i mål C-227/23, liksom en tidigare dom (C-265/19). Av dessa anses följa att en EU-medlemsstat är förhindrad att i förhållande till tredjeländer begränsa ensamrätten till exemplarframställning, genom att medlemsländerna inte får ställa krav på ömsesidighet (dvs. att tredjelandet i fråga måste ha en motsvarande ersättningsordning för att ersättningsskyldighet ska kunna vara möjlig).

Regeringen anger i promemorian att Sverige sedan länge verkat för att EU-kommissionen ska presentera ett lagförslag på EU-nivå som gör det möjligt att, i enlighet med det internationella regelverket på upphovsrättsområdet, tillämpa krav på ömsesidighet, men att inget sådant förslag är att förväntas i närtid. Detta anges som bärande skäl till promemorians förslag om förordningsändring.

I promemorian anges att EU-domstolens bedömning tar sikte på ömsesidighet när det gäller upphovsrättsligt skydd för brukskonst men det är tydligt att hindren ”även skulle träffa ett krav på ömsesidighet för privatkopieringsersättning”. EU-domstolen anger i punkt 74 i domen i mål C-227/23 att: *”As regards the rights harmonised by that directive [upphovsrättsdirektivet, 2001/29/EG], the domestic copyright law of all Member States should apply directly to all works, irrespective of their country of origin and of the nationality or place of residence of their author.”*

Företagarna kan inte bedöma huruvida regeringens bedömning av EU-domstolens uttalanden i detta är korrekt avseende tillämpligheten på systemet med privatkopieringsersättning. Vi noterar dock att, enligt promemorian, ett generellt utsträckande av ersättningsskyldighet till upphovsmän i tredjeländer skulle medföra en minskad pott av medel (från privatkopieringsersättningen) för inhemska ersättningsberättigade kreatörer och upphovsmän att ta del av.

Företagarna ifrågasätter därför, utifrån intresset att inte opåkallat störa det avtal som finns om privatkopieringsersättning mellan CopySwede och Elektronikbranschen, förslaget att förordningsändringarna ska införas 1 januari 2026. Med tanke på att frågan om ändring av EU-lagstiftningen för att möjliggöra krav på ömsesidighet har anhängiggjorts av Sveriges regering, bör ändring av nuvarande nationellt regelverk inte genomföras påskyndat, för det fall att lagändringar skulle bli aktuella. Vi föreslår därför att ikraftträdande förläggs till tidigast 1 januari 2027.

Vi önskar också tillägga att hela systemet med privatkopieringsersättning, där ersättningens storlek bygger på tekniska anordningars lagringsutrymme, är föråldrat och bör göras om i grunden. Upphovsmän och kreatörer bör kunna få ersättning för privatkopiering, men regelverket behöver anpassas utifrån teknikutvecklingen och förändrade konsumentbeteenden. Annars löper systemet risk att bli en form av skatt på tekniska produkter, frikopplad från faktiska privatkopieringsförfaranden.

Patrick Krassén
Ansvarig immaterialrättsfrågor
Företagarna

Pernilla Norlin
Samhällspolitisk chef
Företagarna